

Централна и Източна Европа Топ 500 2013

СЪДЪРЖАНИЕ

- / 02 Увод
- / 03 ЦИЕ Топ 500 анализ
- / 08 Анализ по сектори
- / 12 Класация
- / 20 Перспективи за Централна и Източна Европа
- / 22 Кофас в Централна и Източна Европа
- / 23 Контакти

Проучването на „Кофас ЦИЕ Топ 500“ от тази година представя една още по-разнородна картина на страните в Централна и Източна Европа, всяка от които е изпитала и се е справила с въздействието на кризата в Еврозоната по различен начин.

Кофас ЦИЕ Топ 500 представя 500-те най-големи компании в региона на база годишен оборот. От класацията се вижда, че водещите държави в Централна и Източна Европа са увеличили оборота си с 5% през 2012 г. По-трудната икономическа среда се е отразила на ръста на нетната печалба. Само 6 от общо 18 анализирани сектора отбелязват увеличение по този показател. Транспортът и хранително-вкусовата промишленост са сред тях, техният ръст съответно е 119% и 22%. Най-големи загуби понесат добива на нефт и газ, доставчиците на енергия и минния сектор, но в сравнение с миналата година строителният сектор е с найголям спад – от 129%. Това показва, че регионът е бил и все още е засегнат от икономическата ситуация в Европа.

Въпреки това, компаниите от класацията Кофас ЦИЕ Топ 500 остават важна движеща сила по отношение на заетостта. Те осигуряват работни места на 4% от общата работна сила в региона, като все пак тенденцията в заетостта варира по държави и сектори. Равнищата на безработица са се увеличили рязко в повечето страни от Централна и Източна Европа по време на кризата. В някои страни обаче, например прибалтийските републики, има данни за обрат. Компаниите от Кофас ЦИЕ Топ 500 там увеличават персонала си с 1,5% през 2012 година – това е малко, но е стъпка в добра посока.

ПОЯСНЕНИЕ:

Този документ отразява мнението на Кофас Централна и Източна Европа към датата на публикуването и източника на информация и може да бъде променен по всяко време. Представената информация, анализи и мнения, са взети от няколко източника, оценени като надеждни и достоверни. Въпреки това, Кофас не гарантира напълно точността, пълнотата и представителността на данните, съдържащи се в този документ. Информацията, анализите и мненията са предоставени само за информация и трябва да се използват заедно с друга информация, която читателят може би вече притежава.

Кофас не е обвързан със задължение за постигането на определени резултати и не носи отговорност за претърпени загуби от читателя, произтичащи от използването на информация, анализи и становища, съдържащи се в този документ. Анализите и позициите, изразени в него, са единствено собственост на Кофас. Читателят може да се консултира или да ги възпроизвежда за вътрешнофирмени цели, при условие, че спомене Кофас като източник; данните не могат да бъдат променени или модифицирани по никакъв начин. Информацията не може да бъде използвана, извлечена или възпроизведена с публична или търговска цел без предварителното съгласие от Кофас. Молим читателите да се запознаят с юридическите указания по този въпрос, публикувани на уеб сайта на Кофас.

Катаржина Комповска
Изпълнителен Директор
на Кофас за Централна и
Източна Европа

Компаниите от ЦИЕ Топ 500 увеличават оборота си дори и в трудна икономическа обстановка

Петото издание на проучването Кофас ЦИЕ Топ 500 показва различна картина. Повечето от държавите в Централна и Източна Европа биват засегнати все повече от продължаващата криза в Евроразоната и се налага да се справят едновременно с намаляването или забавянето растежа на БВП и с високите нива на безработица. За 2012 г. общото мнение за състоянието на икономиката в Централна Европа не беше благоприятно. В сравнение с 2011 г. равнището на несъстоятелност почти се е утроило. През 2013 г. се очаква и допълнително увеличение.

С проучването се стремим да отговорим на въпроса дали развиващите се страни от Европа могат да останат движеща сила. А също и дали е в сила доскорошното твърдение, че Европа е твърде голяма, за да фалира.

Методология на проучването:

Кофас ЦИЕ Топ 500 е съвместен проект на клоновете на Кофас в Централна и Източна Европа.

Тази класификация обхваща най-големите компании в региона - на базата на техния оборот за календарната 2012 г. и се прави за пети път. Проучването включва следните държави:

България • Хърватия • Чехия • Естония • Унгария • Латвия • Литва • Полша • Румъния • Сърбия • Словакия • Словения • Украйна

Най-големите компании по оборот във всяка от посочените страни (оборот над 120 млн. евро) се идентифицират, а доставчиците на финансови услуги

като банки, застрахователни компании, брокери и лизингови фирми се изключват от нея.

В допълнение към критерия приходи класацията Кофас ЦИЕ Топ 500 включва други ключови индикатори като нетна печалба и брой служители. Оборътът и печалбата се превалутират в евро на база на обменния курс към края на 2012 г. Данните са взети от нашите бази данни и се допълват с външна информация.

Компании, поканени да участват в изследването и които са отказали, не са включени в класацията.

ЦИЕ Топ 500 анализ

2012Г. БЕШЕ БУРНА ГОДИНА ЗА ВОДЕЩИТЕ СТРАНИ В ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА. СВЕТОВНИЯТ РЪСТ СЕ ЗАБАВИ И ЗАСЕГНА ПЕЧАЛБИТЕ НЕГАТИВНО.

Повече оборот, но рязък спад в печалбата

Въпреки икономическата криза, най-големите 500 компании в региона увеличават оборота си с 5%, достигайки 628 милиарда евро през 2012 г. Това представяне обаче не води до стабилно развитие на нетната печалба. Докато през 2011 г. водещите компании от Централна и Източна Европа увеличават печалбите си, през 2012 г. те спадат с почти 32% от 30 млрд. на 20 млрд. евро. Спадът може да се обясни с влошаването в продажбите на нефт и газ, енергийните доставки, минния и строителния сектори.

По-големите компании идват отново от Полша, която има 171 компании в класацията, следвани от Унгария с 66 и Румъния с 54. Украинските компании показват най-лоши резултати: 28 компании отпадат от Топ 500, оставяйки страната на четвърта позиция. 13% са новите попълнения в класацията през 2012 г., 63% или 316 компании

подобриха своите позиции, а 113 (23%) са изостанали в класацията в сравнение с 2011 г. Само 8 компании са запазили позицията си.

Почти 8% от Кофас ЦИЕ Топ 500 компании отчитат непрекъснатата нетна загуба през последните три години. Това може да създаде потенциален риск за бизнес партньорите им, тъй като нито една компания не е твърде голяма, за да фалира. Като водещ кредитен застраховател и лидер на пазара на бизнес информация в Централна и Източна Европа, Кофас има опит и може да намали риска на компаниите, които търгуват в този регион.

Топ 10 компании - почти без промени на върха

Най-големите 10 компании в Централна и Източна Европа отново са предимно от сферата на енергетиката (нефт, газ и енергийни доставки) и фирми, съсредоточени в Полша. Имената на повечето от най-големите компании са добре познати от предишни години.

PKN Orlen защитава своята челна позиция за пета поредна година, благодарение на увеличение в

ЦИЕ Топ 500:
Брой на компаниите по страни

оборота с 12,3% (29,485 млн. евро общо). Няма промяна също и във второто място: Hungarian MOL, компания, занимаваща се с добив на нефт и газ, държи тази позиция с увеличение от 3,4% (18 776 милиона евро). Компаниите на трето и четвърто място разменят позициите си. Чешкият автомобилен производител Škoda заема последното място с оборот от 9,507 милиона евро. Трудната ситуация на пазара на нефт води до намаление в оборота (с 9,8%) на украинския NaftoGaz, поставяйки го на 4 място. NaftoGaz е единствената компания с нетна загуба (от 950.9 милиона евро) в първите десет места на класацията.

Чешкият енергиен доставчик ЧЕЗ е нов в тазгодишния Топ 10, след като отчете консолидираните си резултати. Той дори е подобрил позицията си от номер 18 на номер 5. Полската нефтена и газова компания Grupa Lotos остава на 6 място, също както миналата година. Тя отчита увеличение на оборота от 13,2% (8,128 милиона евро) и внушително увеличение от 42,1% на нетната печалба (226 милиона евро). Друга украинска компания, публичният енергиен доставчик Energorynok, се придвижва с две позиции надолу и достига седмо място. Докато нейния оборот достига 7,795 млн. евро, което

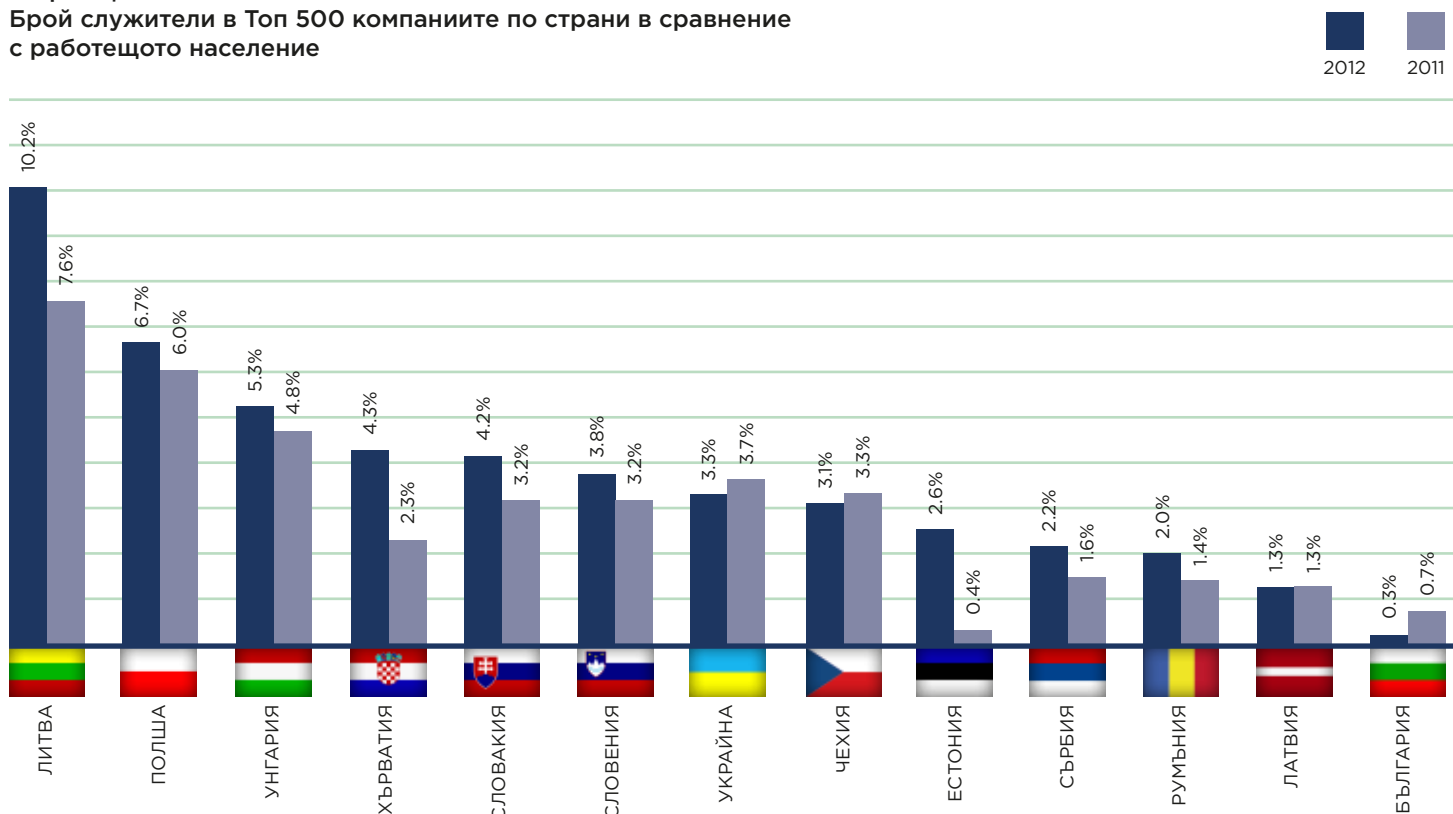
е позитивна промяна от 16,4% спрямо предходната година, нетната печалба пада рязко с 95,6% до 4 млн. евро. Спад в резултатите има и при PGE Polska Grupa Energetyczna (PGE), която се измести от седмо на осмо място с оборот от 7,501 млн. евро и нетна печалба от 793 млн. евро, със спад от 34,4%. Полският Jeronimo Martins подобри позицията си (девета) с оборот от 7,096 млн. евро. Poskie Gornictwo naftowe i Gazownictwo (PGnig), полска компания, занимаваща се с нефт и газ, също показва внушително подобрене и влезе в Топ 10 с увеличение на оборота от 24,9% (7,053 млн. евро).

Нови попълнения, гонещи върха и губещи позиции в класацията ЦИЕ Топ 500

Нека разгледаме подробно какво се е променило в класацията спрямо предходната година. През 2012 г. 59 компании са включени в списъка за първи път. От новите компании най-висока позиция достигна Volkswagen Group Polska, които заемат 111 позиция, плътно следвани от Тойота, Пежо и Ситроен – Чехия на 112 място. Малко по-надолу в класацията, на 181 място, е Мобис, Словакия. И трите компании са свързани с автомобилния бизнес. Общо 22% от всички нови попълнения в списъка са от този сектор.

Кофас ЦИЕ Топ 500:

Брой служители в Топ 500 компаниите по страни в сравнение с работещото население

Кофас ЦИЕ Топ 500:

Сравнение на страните: класиране по приходи

СТРАНИ	ТОП 500 ОБОРОТ (МЛН. ЕВРО)	ТОП 500 НЕТНА ПЕЧАЛБА (МЛН. ЕВРО)	ТОП 500 ЗАЕТОСТ	СОFAСЕ ОЦЕНКА ЗА 2012	НАСЕЛЕНИЕ (МЛН.)	БВП НА ГЛАВА ОТ НАСЕЛЕНИЕТО (ЕВРО)	РАСТЕЖ НА БВП (%)	ИНФЛАЦИЯ (%)	БЕЗРАБОТИЦА (%)	РАБОТНА СИЛА (МЛН.)
Полша	233,857.7	8,460.1	1,045.144	A3	38.5	9,900	2.5%	3.7%	10.4%	15.6
Унгария	89,829.2	2,578.1	204,144	B	9.9	9,800	-1.7%	5.1%	10.9%	3.9
Чехия	68,327.6	2,487.3	149,575	A3	10.5	14,492	-1.2%	3.3%	9.4%	4.9
Украйна	62,065.7	-308.3	614,260	D	45.6	2,933	0.2%	-0.2%	8.1%	18.5
Румъния	48,559.3	2,190.6	186,229	B	21.3	6,552	0.8%	3.4%	6.5%	9.2
Словакия	44,126.3	2,461.5	98,101	A3	5.4	9,400	2.7%	3.6%	14.0%	2.3
Литва	21,893.4	192.9	130,318	A4	3.0	10,899	3.4%	3.2%	13.2%	1.3
България	16,097.8	74.6	15,226	B	7.3	5,436	0.5%	4.2%	11.4%	4.5
Словения	15,480.2	261.3	30,061	A3	2.1	17,244	2.2%	2.6%	13.3%	0.8
Хърватия	13,372.0	765.4	64,014	B	4.4	10,203	-1.9%	3.4%	21.6%	1.5
Сърбия	7,484.0	759.4	38,649	C	7.1	4,593	-1.5%	12.2%	24.1%	1.7
Латвия	4,644.6	127.6	12,094	B	2.0	10,943	5.1%	2.3%	14.9%	0.9
Естония	2,694.1	121.5	15,892	A3	1.3	13,172	3.3%	3.9%	10.2%	0.6

Източници: Национални статистически служби, Кофас

Десетте най-нови компании в класацията са представители на хранително вкусовата промишленост, а 7 се занимават с търговия на едро. Повече от половината от новите оперират в тези три сектора.

Какво е движението в класацията?

Най-голямо изкачване (от 492 до 167) място беше постигнато от Electrica Furnizare, румънският енергиен доставчик, който беше създаден през 2011 г. чрез сливането на три регионални клона на Electrica SA.

През 2012 г. компанията затвърждава позицията си, завършвайки реорганизацията на дейността по доставяне на енергия и подобрявайки дистрибуционната си мрежа. Żabka Polska, Полската верига за смесени магазини, успява да подобри своята работа и да достигне 224^{то} място през 2012 г., като дори подобрява резултатите си от класацията от 2011 г., когато завършва на 285^{то} място.

Най-големият губещ от гледна точка на позиция в класацията е Polish Emperia Holding, която слиза надолу в класирането за трета година от 87 място

през 2010г. до 397 през 2012 г. Причината за този рязък спад е продажбата на няколко дружества от групата. Унгарската Philips Group също постоянно влошава позицията си в класирането от 30^{то} място през 2010г. на 295то през 2012 г. Тази тенденция на намаляване се дължи на спад в оборота. Той е намалял с 69% и за двете компании. Третият голям губещ е Eurovia CS, от Чехия, който пада с 150 места на 468 позиция.

Категоричен победител по отношение на ръста в оборота е споменатият по-рано Volkswagen Group Polska. Невероятното увеличение от повече от 2000% се дължи на придобиването на три компании – Skoda Auto Polska S.A., Kulczyk Tradex (вносител на Фолксваген, Ауди, Порше) и KPI Business (вносител и търговец на Фолксваген, Ауди, Порше). Друго забележително нарастване в оборота от почти 650% е регистрирано от Мерцедес – Бенц, Унгария и от Форд в Румъния, с увеличение от повече от 210%.

Форд започна производството на нов модел автомобил (В-max) в румънската си фабрика, разположена в Крайова, увеличавайки продажбите на вътрешния пазар, но преди всичко износа.

РЕЗУЛТАТИТЕ НА СТРАНИТЕ ОТ ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА СА ПО-РАЗНОРОДНИ ОТ ВСЯКОГА: ДОКАТО НЯКОИ ВСЕ ОЩЕ СЕ БОРЯТ С РЕЦЕСИЯТА И С ОТРИЦАТЕЛНИТЕ ТЕМПОВЕ НА РАСТЕЖ НА БВП, ДРУГИ ОТБЕЛЯЗВАТ СТАБИЛЕН ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ. БВП НА ГЛАВА ОТ НАСЕЛЕНИЕТО ВАРИРА ОТ МАЛКО ПОД 3000 ЕВРО В УКРАИНА ДО НАД 17 000 В СЛОВЕНИЯ – БЕЗ ДА ОТЧИТАМЕ РАЗЛИКАТА В РАЗМЕРА НА СТРАНИТЕ И НАСЕЛЕНИЕТО ИМ.

Топ 3 на страните:

Полша – отново на челна позиция!

След като отбеляза най-голям ръст в Европа през 2011г., икономическата криза накрая достигна и Полша през 2012г. Растежът се забави и фалитите достигнаха рекордни нива. От 2011г. до 2012г. общият брой нарасна от 723 до 877 (21,3%). Това рязко увеличение ще продължи и през 2013г.

Въпреки това, Полша държи предна позиция за 5 път и е представена в ЦИЕ Топ 500 от 171 компании и оборот от 234 милиарда евро. Това е нарастване с 6% в сравнение с предходната година. По отношение на дела на компаниите страната се приближава до нивата от 2011г. (159) и от 2010г. (160). Въпреки загубата от 30%, полските фирми остават на върха по отношение на нетната печалба. Намалението от 12,014 милиона евро до 8,460 милиона евро, може да се обясни със загубите от минния и строителния сектори. Минните компании, като Katowicki Holding Weglowy S.A, отбелязват спад в нетната печалба с повече от 80%.

Полша защити първото място по отношение на служителите: заетостта леко се повиши от 1 039 541 до 1 045 144 (+0,5%). Общо 6,7% от всички заети лица работят в полските компании от ЦИЕ Топ 500.

Унгария – една стъпка по-близо до върха

Слабите резултати в Еврозоната доведоха до спад в развиващите се и отворените икономики. Това е една от причините, заради която резултатите на унгарската икономика (БВП) спаднаха с 1,7%. Случаите на несъстоятелност нарастват с 12% през 2012 г. и все още са много. Тази тенденция не успява да попречи на най-големите компании в страната. Унгария се премества нагоре в класацията и си осигурява втора позиция, въпреки значителната разлика с Полша. С 66 компании и оборот от 90

милиарда евро (+2,2%), страната се класира на второ място в две категории (брой фирми и оборот). Както през последните години, нетната печалба намалява (-27.5%), но Унгария все още заема 2-то място. 5,3% от работната сила в Унгария работи за една от най-големите компании в страната.

Румъния – новодошла в Топ 3

За първи път Румъния измества Украйна от сцената и се изстрелва от 5 на 3 място. Това може да се обясни с 22,7% увеличение в броя на компаниите до общо 54.

Въпреки по-големия брой на компаниите в рамките на Топ 500, оборотът е неустойчив, което поставя Румъния на 5 място (48,559 милиона евро, +10.8%). Страната заема също пето място по отношение на нетната печалба (37.7%). Освен това Румъния

заема единадесето място по отношение на общия брой служители в тези компании, които наемат 2% от всички служители в страната.

След леко възстановяване през 2011 г., което се дължи на износа и добрите реколти, дейността се забави през 2012 г. Износът, 50% от който е насочен към Евроразона, е ограничен. Инфлацията започва да се покачва отново в края на 2012 г. поради скок в цените на селскостопанските продукти. Очаква се ефектът да продължи до септември 2013 г. Освен това броят на фирмите изпаднали в несъстоятелност се е увеличил значително в сравнение с 2011 г. Нуждата от външно финансиране (20% от БВП) остава висока през 2012 г., в резултат на постоянния дефицит по текущите сметки и сумата на външния дълг, общата сума на който възлиза на 70% от БВП.

ЦИЕ Топ 500 като работодатели

Когато става дума за заетост – компаниите от ЦИЕ Топ 500 играят важна роля в региона. 4% от работната сила работи за една от тях. Литовските компании се открояват тук, тъй като те наемат на работа повече от 10% от работещото население в страната. Това е увеличение с 2,8%, в сравнение с миналата година. 7% от работната сила, работи за водещи предприятия в Полша, което е увеличение от 0,6%, следвана от Унгария, със стабилен дял от над 5%.

Като цяло, положителни признаци могат да бъдат забелязани в заетостта в ЦИЕ Топ 500 компаниите. Общо броят на заетите се е увеличил с 1,5%, в сравнение с миналата година. Това не е голямо увеличение, но то е важна стъпка в правилната посока. Стратегията за набиране на хора на Топ 500 компаниите изглежда оказва влияние върху нивата на безработицата в страните. Високите нива на уволнения вървят ръка за ръка с увеличаване нивата на безработица. Безработицата се е увеличила в 6 страни през 2012 г. В същото време Топ 500 компаниите намаляват персонала си в тези страни (с изключение на Полша).

Нивата на безработица рязко се увеличават в повечето страни от Централна и Източна Европа по време на кризата. Най-засегнати са страните от Балканския регион, където някои от тях още демонстрират нива на безработица над 20%. Движението на заетостта в най-големите компании в Сърбия, Словения и Хърватия отразява тази ситуация и не може да осигури положителна перспектива за региона. Страните от Балтийския регион изглежда са преодолели кризата на пазара на труда. Равнището на безработица намалява непрекъснато след голямото увеличение през 2010 година. Водещите компании от Балтика отново наемат хора, като Латвия бележи едно от най-големите увеличения на заетостта (+9,1%). Икономическите проблеми в България оказва своето влияние, като заетостта в компаниите, включени в класацията, падна с повече от 24%, а равнището на безработица нарасна.

Само в две страни равнището на безработица остана стабилно. Унгария все още отбелязва ръст от 10,9%, което кара унгарските компании да увеличат персонала си с 2,1%. Румъния заема специална позиция със стабилно, но средно-високо ниво на безработица (6,5%). Румънските компании от Топ 500 увеличиха персонала си с 14%.

КОМПАНИИТЕ ОТ НЕФТОПРЕРАБОТВАТЕЛНИЯ СЕКТОР НОВОИМАТНАЙ-СИЛНОПРИСЪСТВИЕ В КЛАСАЦИЯТА НА КОФАС ЦИЕ ТОП 500. 65 КОМПАНИИ ГЕНЕРИРАТ ОБЩО ОБОРОТ ОТ 162 МИЛИАРДА ЕВРО. ПОСТАВЕНИТЕ НА ВТОРО МЯСТО ДОСТАВЧИЦИ НА ЕНЕРГИЯ НЕ ДОСТИГАТ ДОРИ ПОЛОВИНАТА ОТ ТОЗИ ОБОРОТ (76 МИЛИАРДА ЕВРО). ПОСЛЕДНО МЯСТО ЗАЕМАТ АВТОМОБИЛНИЯТ СЕКТОР С 42 КОМПАНИИ И ОБОРОТ ОТ 63 МИЛИАРДА ЕВРО, СЛЕДВАН ОТ ТЪРГОВИЯТА НА ДРЕБНО (41, ОБОРОТ ОТ 38 МИЛИАРДА ЕВРО) И ТЪРГОВИЯТА НА ЕДРО (40, 42 МИЛИАРДА ЕВРО). НАЙ-ГОЛЯМО УВЕЛИЧЕНИЕ НА ОБОРОТА БЕЛЕЖАТ ТЪРГОВИЯТА С АВТОМОБИЛИ (+41%), ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВАТА ПРОМИШЛЕНОСТ И ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО (14%). САМО СТРОИТЕЛСТВОТО, ЕЛЕКТРОНИКАТА, МЕТАЛУРГИЯТА, МИННОТО ДЕЛО И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИТЕ СА НАМАЛИЛИ ОБОРОТА СИ В РАМКИТЕ НА ТОП 500 КЛАСАЦИЯТА.

Топ 3 сектора

Нефт и газ

Класирани по два критерия - оборот и брой компании, нефтено-газовата промишленост води в класирането по сектори. Въпреки това, 65 нефтени и газови гиганти имаха трудна 2012 година. Оборътът

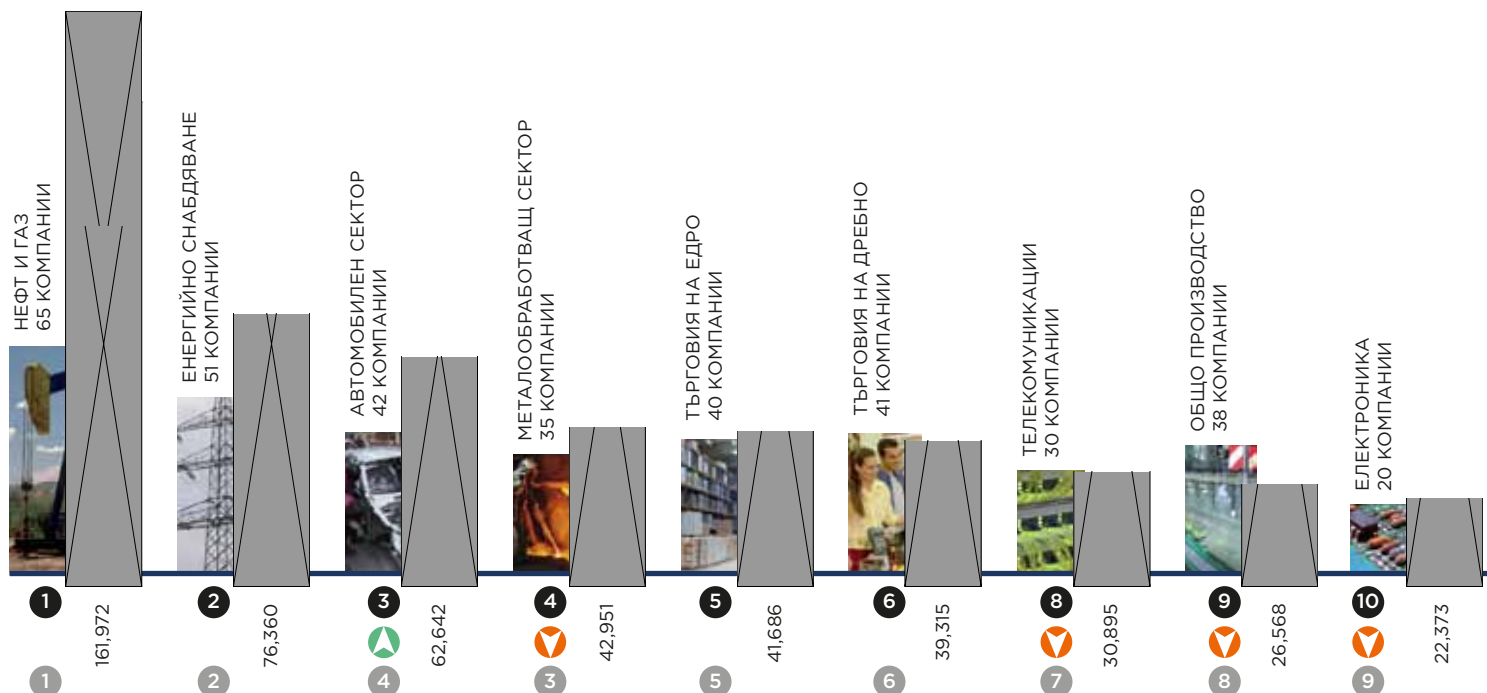
нараства с 6%, но общата нетна печалба се свива от 5 милиарда евро на 3,3 милиарда евро (-34.6%). Броят на заетите в сектора също намалява с 4,7%. Производителите на нефт и газ заемат едва 7 място по отношение на брой персонал.

Значението на този сектор беше вече показано в анализа на компаниите и държавите. Във всяка държава водещите компании се занимават с добив на нефт и газ, начело за Централна и Източна Европа с PKn Orlen (Полша). В 8 от 13 държави бизнесът с нефт и газ е номер едно по отношение на оборот като Полша, Унгария и Румъния държат най-голям дял. Средния темп на растеж на оборота беше 5,9%. Производителите на нефт и газ само в Хърватия (-1%), Словакия (-2.6%) и Украйна (-7.4%) регистрират отрицателен прираст, но средната възвръщаемост на приходите (2%) в сектора беше по-ниска от тази на всички компании в ЦИЕ Топ 500 (3,8%).

Украинските компании в този сектор бяха изправени пред трудна година. Три от петте компании с най-голяма нетна загуба в сектора са украински - NaftoGaz - Украйна (-951 милиона евро), Ukrtatnafta (-115 милиона евро) и Avdiivka Cokery Plant (-105 милиона евро). Най-голямо намаление на оборота в абсолютни стойности е отчетено при три доставчика на газ - NaftoGaz- Украйна (1 милиард евро),

Кофас топ 500:

Брой на компаниите от Топ 500 по индустрия и приходите им през 2012 г.

Slovenský Plynárenský Priemysel a. S, словенски доставчик на газ (541 милиона евро) и унгарската компания PAnRUSGÁZ Gázkereskedelmi Zrt. (346 милиона евро). Рекордно високите цени на газа засегнаха силно сектора през 2012г.

Енергийно снабдяване

Над 76 милиарда евро (+12%) оборот, генериран от 51 компании, поставя енергийният сектор на второ място, в класацията по сектори. Отново полските енергийни доставчици допринасят с най-голям дял (9 компании). Въпреки че средният ръст на оборота е доста обещаващ (+11%), в някои страни водещите компании се сблъскват с по-трудна икономическата обстановка. Търсенето на енергия намалява заради рецесията. Нетната печалба намалява с 32%, но възвръщаемостта на приходите е все още над средната (4,9%). Енергийният сектор е един от най-големите работодатели (4-ти по брой персонал). Компаниите в ЦИЕ Топ 500 увеличиха работната си сила с над 28% до 253 200 през 2012 г.

Автомобилен сектор

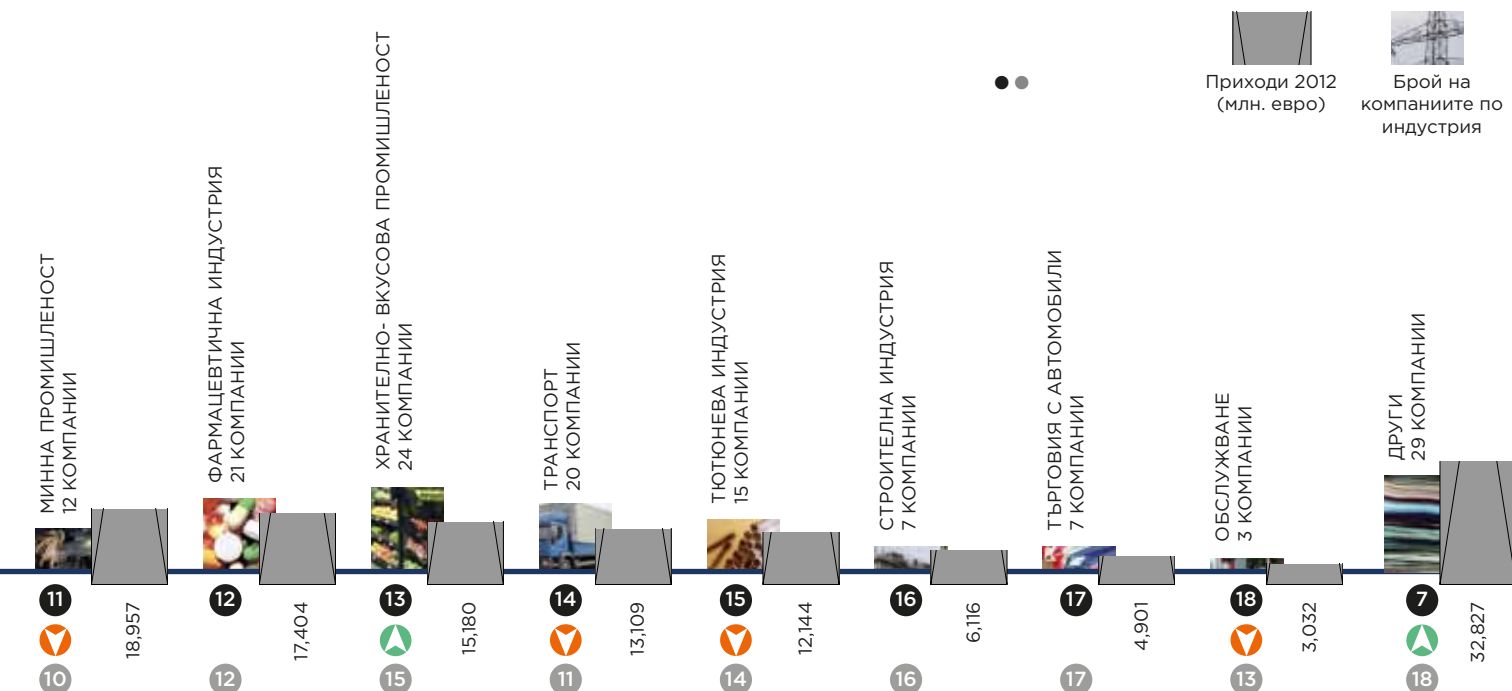
Автомобилният сектор успя да влезе в нашият Топ 3 тази година (2011 г.: 4-та позиция). 42 компании генерират оборот от 63 милиарда евро. Не е изненадващо, че най-голяма част (почти 53 милиарда евро) е резултат на компании от

Чехия и Словакия. Тези страни са дом на големи международни компании като Шкода Ауто, Фолксваген Словакия, КИА Моторс и това са само част от тях. Клъстерът разположен в Северна Словакия, Източна и Централна Чешка Република, Южна Полша и Северна Унгария допринася с най-голям брой компании. Средният ръст на оборота е 26,6%. Производствата на Мерцедес в Унгария, част от производствената мрежа на Мерцедес Бенц за малки коли, и Форд Румъния отбелязват най-високи резултати в този сектор и са сред най-добре представящите се в това проучване.

Въпреки че, нетната печалба намалява с почти 7%, компаниите в този сектор осигуряват заетост за 6 500 човека (+5,8%). Възвръщаемостта на приходите в този сектор (2,9%) е под средното.

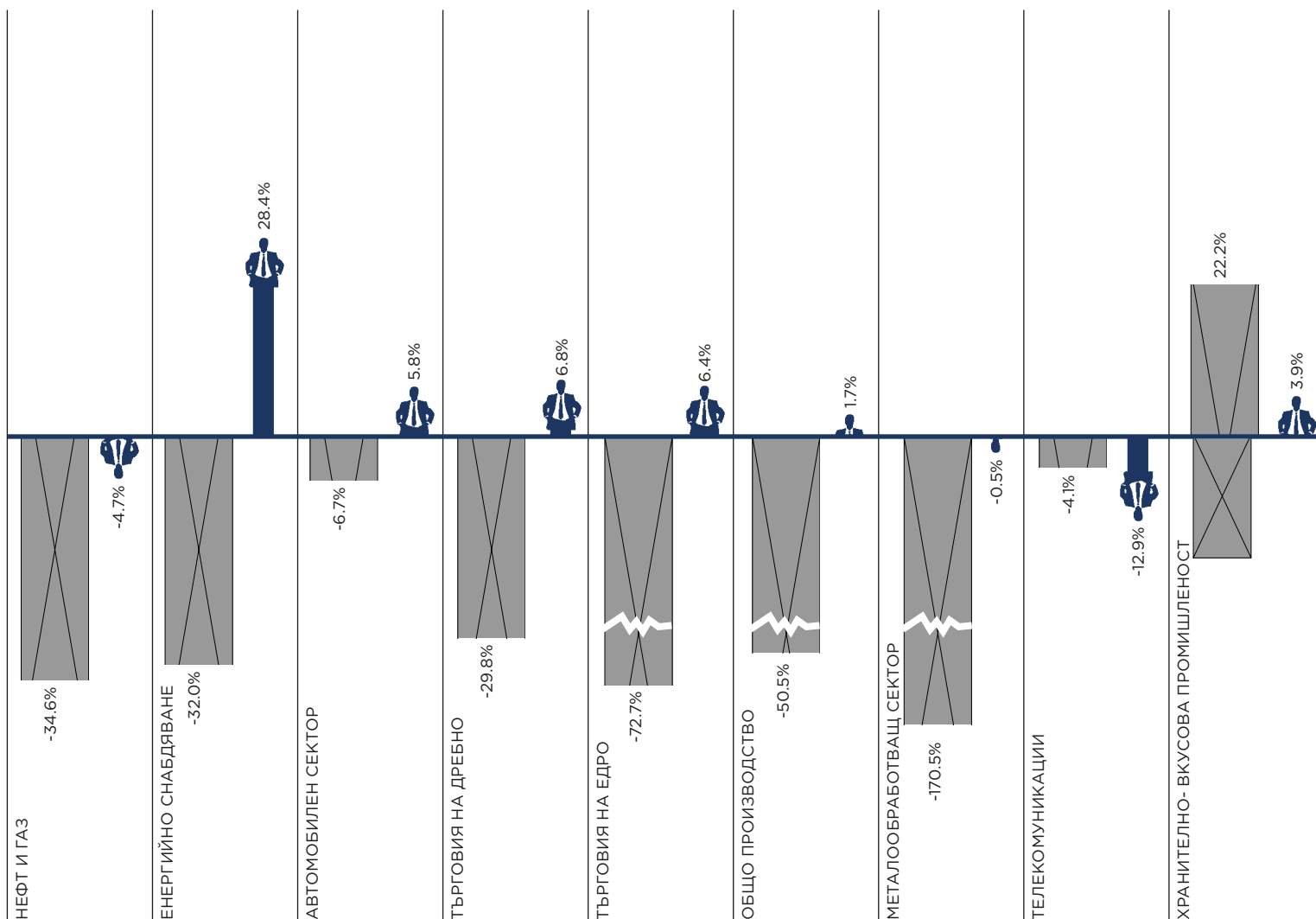
Заетост по сектори

Когато се подреждат по брой заети, така нареченият сектор „други“, включващ холдинги, е най-голям. Почти 300 000 души работят в този сектор. На второ място е транспортният сектор с почти 295 000 служители (- 2%) и на трето място е търговията на дребно, където персоналът се е увеличил до над 277 000 души (+6,8%). Въпреки че общото наемане на персонал беше умерено (+1,5%), има огромни разлики между секторите. Енергийните доставчици увеличиха значително персонала си през 2012 г.

Кофас ЦИЕ Топ 500:

Увеличението / намалението на печалбата от промишлеността в сравнение с промяната в броя на служителите през 2012 г.

Почти 60 000 души са намерили работа в някоя от най-големите компании в енергийния сектор в ЦИЕ (+28,4%) - въпреки общото намаление в нетната печалба.

Подобна е ситуацията във фармацевтичната индустрия. Нетната печалба намалява с 9%, но персоналът се увеличава с 12,1%.

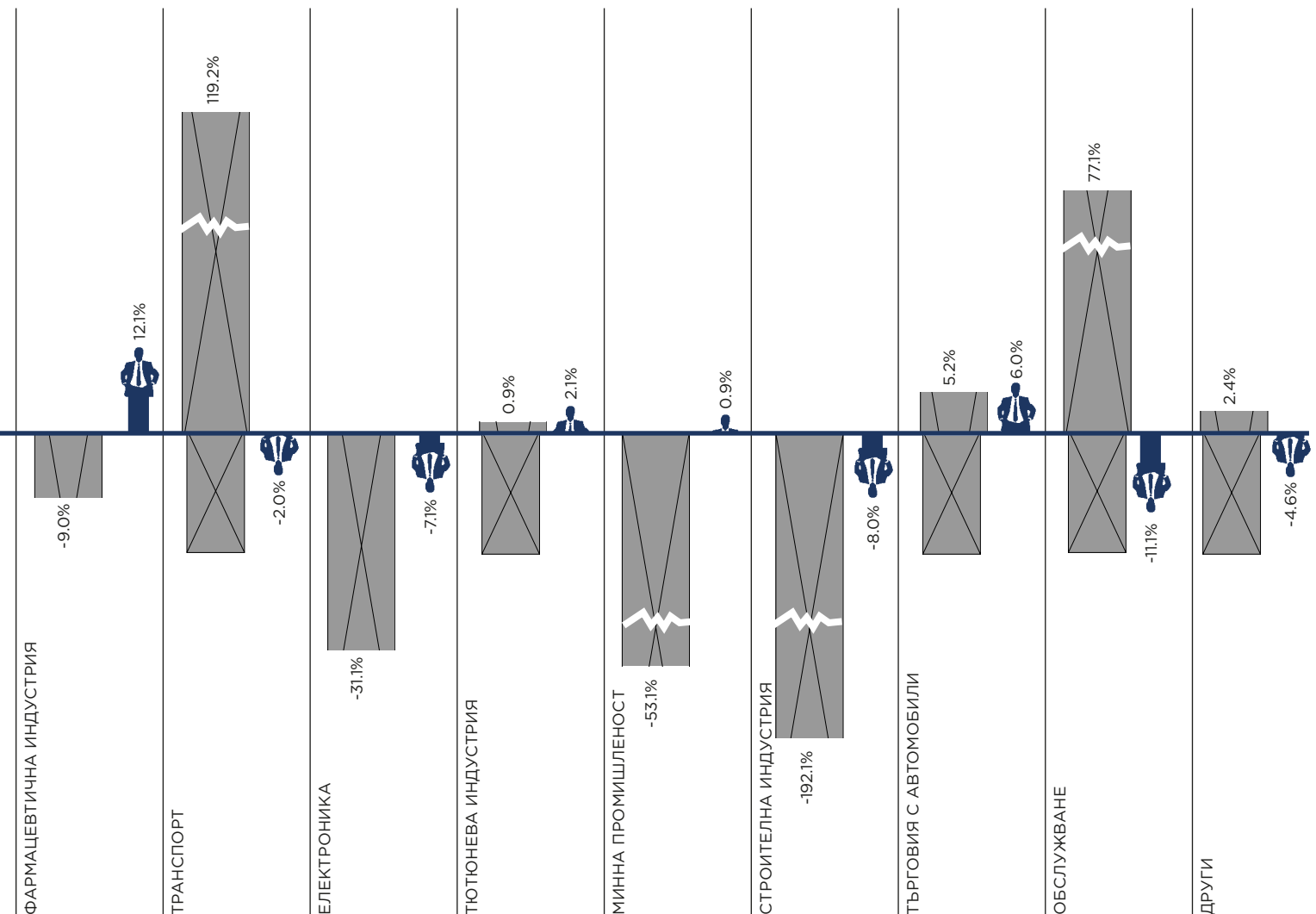
Телекомуникационните компании (-12,9%), бензиностанциите (-11,1%) и строителният сектор (-8%) са освободили от длъжност най-много хора в рамките на ЦИЕ Топ 500.

Силно засегнати сектори

Строителството традиционно е най-засегнатият сектор от икономическата криза. Секторът е подложен на режим от строги икономии и страда от липса на инвестиции в жилищното строителство.

Само 7 компании от този сектор са представени в това проучване - 4 от тях с по-ниски позиции в класацията в сравнение с 2011 г. Те си докараха 6,116 милиона евро (-9%). Секторът приключи годината с нетна загуба от 207 милиона евро. През 2012г. повече от 3 000 души са загубили работата си (-8%).

Сериозната ситуация в строителството се отразява и в големия брой случаи на несъстоятелност в Централна и Източна Европа. Сред най-големите фалити в Полша през 2012 г. три са на строителни компании PBG S.A. (414 милиона евро задължения, 393 служители), Hydrobudowa Polska S.A. (182 милиона евро, 920 служители) и Poldim S.A (39 милиона евро, 550 служители). Вторият голям фалит в Румъния е бил на компания Confort SA (93 милиона евро) с 956 засегнати служители.

Поне един от най-големите фалити в Словения, Украйна, Литва, Латвия и Хърватска също е на строителна компания.

2012 г. беше трудна за компаниите в сектора с метали, в следствие на намалението на цените в световен мащаб. Търсенето на стомана в Европа падна с почти 9%. Общият оборот е намалял с 5% до 43 милиарда евро за сектора с метали. Този резултат може да бъде свързан с трудностите с които се сблъскват украинските компании, които осигуряват 14,2 милиарда евро от общия оборот. Нетната печалба намалява през 2012 г. (от 884 до - 623 милиона евро). Само 12 от общо 35 компании отчитат растеж в оборота през 2012 г. Въпреки че секторът за електроника е представен от 20 компании (13 място), той демонстрира втори по

големина спад в оборота за 2012 г. (-6% до 22,4 милиарда евро). Нетната печалба пада до 343 милиона евро (-31%), в сравнение с 2011 г. 7,1% от персонала е освободен през 2012 г.

Търговията с автомобили е представена само от 7 компании в ЦИЕ Топ 500. Оборътът е по-нисък, отколкото в строителния сектор. За сметка на това този сектор е увеличил оборота рязко с 41% до почти 5 милиарда евро.

Друг отрицателно засегнат бизнес е този на бензиностанциите. Въпреки че оборътът нараства с 6% до малко над 3 милиарда евро, секторът все още отчита нетна загуба (-34 милиона евро) и е освободил 11,1% от персонала си.

Катарзина Комповска
Изпълнителен директор
Кофас Централна Европа

Дори и за новоразвиващите се пазари в Европа 2012 и 2013 година са трудни години, но анализът на Топ 500 компаниите показва, че дори в трудни икономически времена има потенциал за растеж. Най-големите компании в Централна и Източна Европа са увеличили оборота си с 5% и са показали своята важност не само за региона, но също и за Европа и основни си партньори.

Времената станаха трудни за всички икономики, оттам и за новоразвиващите се пазари, което води до остър спад от 32% в печалбата, най-вече предизвикан от нефтения и газовия сектор, енергетиката и минното дело, които заедно допринасят за една трета от спада.

Компаниите от Топ 500 са силни работодатели, които все още наемат хора въпреки трудните времена. 2,6 милиона души работят за ЦИЕ Топ 500, което представлява 4% от всички работещи в региона.

Ние ще продължим да следим развитието на новоразвиващите се европейски страни. Тъй като това е силен и обещаващ за икономическия напредък на европейския регион, е важно да се държат под око бизнес възможностите налични там. Кофас е най-добрият партньор за намиране идеални решения за установяване на ползотворни бизнес отношения и по-безопасна търговия.

Класация ЦИЕ Топ 500

* консолидирана, † оценена, п.а. не е налично

Позиция 2012	Промяна в позицията	Позиция 2011	Страна	Име на компания	Основен сектор	Оборот 2011 (млн. евро)	Оборот 2012 (млн. евро)	Промяна в оборота	Нечна печалба 2011 (млн. евро)	Нечна печалба 2012 (млн. евро)	Промяна в нечната печалба	Заетост 2011	Заетост 2012	Промяна в заетоста
1	-	1	PL	POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN S.A.*	Нефт и газ	26,261.89	29,484.93	12.3%	494.68	532.73	7.7%	22,461	21,956	-2.2%
2	-	2	HU	MOL MAGYAR OLAJ-ÉS GÁZIPARI NYRT.*	Нефт и газ	18,167.00	18,775.87	3.4%	629.92	530.96	-15.7%	5,410	5,424	0.3%
3	▲	4	CZ	ŠKODA AUTO A.S.	Автомобилен сектор	9,214.03	9,506.62	3.2%	568.09	527.18	-7.2%	26,265	26,404	0.5%
4	▼	3	UA	NAFTOGAZ OF UKRAINE	Нефт и газ	10,254.51	9,245.32	-9.8%	868.12	-950.94	-209.5%	613	691	12.7%
5	▲	18	CZ	ČEZ, A.S.*	Енергийно снабдяване	8,340.07	8,552.15	2.5%	1.62	1.60	-1.5%	5,934	5,872	-1.0%
6	-	6	PL	GRUPA LOTOS S.A.*	Нефт и газ	7,183.23	8,128.75	13.2%	159.41	226.59	42.1%	5,168	5,015	-3.0%
7	▼	5	UA	ENERGORYNOK	Енергийно снабдяване	6,696.65	7,795.56	16.4%	94.91	4.17	-95.6%	n.a.	232	n.a.
8	▼	7	PL	PGE POLSKA GRUPA ENERGETYCZNA S.A.*	Енергийно снабдяване	6,901.34	7,501.70	8.7%	1,210.00	793.73	-34.4%	44,317	41,276	-6.9%
9	▲	10	PL	JERONIMO MARTINS POLSKA S.A.	Търговия на едро	6,208.00	7,096.88	14.3%	243.02	n.a.	n.a.	29,954	39,595	32.2%
10	▲	14	PL	POLSKIE GÓRNICICTWO NAFTOWE I GAZOWNICTWO S.A.*	Нефт и газ	5,647.37	7,053.22	24.9%	399.23	548.45	37.4%	33,071	32,326	-2.3%
11	▲	13	SK	VOLKSWAGEN SLOVAKIA, A.S.	Автомобилен сектор	5,192.94	6,587.44	26.9%	135.14	170.31	26.0%	8,400	9,400	11.9%
12	▲	15	PL	KGHM POLSKA MIEDŹ S.A.*	Минна промишленост	5,427.27	6,556.08	20.8%	2,731.92	1,179.14	-56.8%	31,183	34,045	9.2%
13	▼	8	LT	ORLEN LIETUVA AB†	Нефт и газ	5,871.90	6,264.67	6.7%	-4.01	62.58	1,659.3%	2,552	2,284	-10.5%
14	▲	17	PL	TAURON POLSKA ENERGIA S.A.*	Енергийно снабдяване	5,095.41	6,073.98	19.2%	311.03	378.39	21.7%	27,504	27,816	1.1%
15	▼	11	HU	AUDI HUNGARIA MOTOR KFT.	Автомобилен сектор	5,582.46	5,535.65	-0.8%	759.18	334.37	-56.0%	7,322	9,409	28.5%
16	▲	21	HU	GE HUNGARY IPARI ÉS KERESKEDELMI KFT.	Металообработващ сектор	4,015.20	4,746.09	18.2%	972.75	308.14	-68.3%	9,651	9,113	-5.6%
17	▼	16	SK	SLOVNAFT, A.S.	Нефт и газ	4,745.35	4,735.89	-0.2%	1.44	86.94	5,925.1%	2,250	2,224	-1.2%
18	▲	20	RO	OMV PETROM SA	Нефт и газ	3,727.18	4,389.71	17.8%	829.25	866.38	4.5%	22,052	20,508	-7.0%
19	▲	25	BG	LUKOIL NEFTOCHIM BURGAS	Нефт и газ	3,443.76	4,203.02	22.0%	-69.46	-48.11	30.7%	1,892	1,745	-7.8%
20	▲	54	PL	EUROCASH S.A.*	Търговия на едро	2,450.24	4,069.35	66.1%	32.99	61.47	86.3%	12,103	11,891	-1.8%
21	NEW	CZ	UNIPETROL RPA, S.R.O.	Нефт и газ	4,175.89	3,949.23	-5.4%	-164.51	1115	106.8%	1,920	1,920	0.0%	
22	▲	27	SK	KIA MOTORS SLOVAKIA, S.R.O.	Автомобилен сектор	3,328.38	3,919.13	17.7%	68.63	155.46	126.5%	3,631	3,662	0.9%
23	▼	19	PL	METRO AG S.A. PRZEDSTAWICIELSTWO W POLSCE**	Други	4,222.60	3,666.61	-13.2%	n.a.	n.a.	n.a.	21,242	21,041	-0.9%
24	▲	39	CZ	HYUNDAI MOTOR MANUFACTURING CZECH S.R.O.	Автомобилен сектор	2,766.51	3,666.34	32.5%	115.85	278.72	140.6%	2,538	3,500	37.9%
25	▲	29	SK	SAMSUNG ELECTRONICS SLOVAKIA, S.R.O.	Електроника	3,152.80	3,647.91	15.7%	164.87	101.78	-38.3%	1,682	1,460	-13.2%
26	▼	24	HR	INA D.D.	Нефт и газ	3,671.65	3,592.02	-2.2%	260.24	175.08	-32.7%	8,937	8,795	-1.6%
27	▼	26	PL	TELEKOMUNIKACJA POLSKA S.A.*	Телекомуникации	3,663.35	3,473.09	-5.2%	470.87	209.90	-55.4%	23,805	22,413	-5.8%
28	▲	36	SK	SLOVENSKE ELEKTRARNE, A.S.	Енергийно снабдяване	2,848.68	3,473.05	21.9%	457.19	445.48	-2.6%	4,924	4,792	-2.7%
29	▼	22	PL	FIAT AUTO POLAND S.A.	Автомобилен сектор	4,054.10	3,464.92	-14.5%	20.60	26.21	27.2%	5,304	4,857	-8.4%
30	-	30	RO	OMV PETROM MARKETING SRL	Нефт и газ	3,078.99	3,395.81	10.3%	28.21	57.06	102.2%	356	280	-21.3%
31	▲	34	SI	PETROL, SLOVENSKA ENERGETSKA DRUŽBA, D.D., LJUBLJANA	Нефт и газ	2,859.69	3,263.09	14.1%	11.61	34.49	197.1%	647	627	-3.1%
32	▲	49	CZ	ALPIQ ENERGY SE	Енергийно снабдяване	2,392.69	3,240.43	35.4%	5.44	2.33	-57.1%	117	70	-40.2%
33	▼	28	PL	ARCELORMITTAL POLAND S.A.	Металообработващ сектор	3,651.53	3,164.73	-13.3%	148.43	-134.45	-190.6%	12,333	11,300	-8.4%

Габриеле Дюкер
Директор Риск за Кофас Централна Европа

Предвид икономическата ситуация управлението на риска и съсредоточаването върху най-важните активи в счетоводния баланс – вземанията, са от съществено значение. Поради тази причина Кофас използва т.нар. „По-близо до риска“ организация: оценяването на риска дава възможност за бърз отговор за активно наблюдаваните сектори и така подобрява качеството на нашите решения.

Нашите местни риск оценители могат напълно да приложат знанията си за вътрешните пазари и са в състояние да подобрят своите умения на вътрешния пазар, чрез оценяване на риска за всички застраховани в групата в собствената им страна.

* consolidated, † estimated, n.a. not available

Position 2012 Change in Position	Position 2011	Country Company Name	Main Sector	Turnover in MEUR 2011	Turnover in MEUR 2012	Change in Turnover	Net Profit in MEUR 2011	Net Profit in MEUR 2012	Change in Net Profit	Employment 2011	Employment 2012	Change in Employment
280	257	SK ORANGE SLOVENSKO, A.S.	Телекомуникации	728.57	676.03	-7.2%	167.21	144.51	-13.6%	1,358	1,300	-4.3%
281	308	LT ACHEMA AB	Общо производство	627.85	673.18	7.2%	27.89	18.56	-33.4%	1,175	1,175	0.0%
282	328	UA INTERPIPE NYZHODNIPROVSKY TUBE-ROLLING PLANT	Металообработващ сектор	599.87	669.42	11.6%	-2.52	4.36	273.0%	7,066	6,783	-4.0%
283	NEW	PL ZESPÓŁ ELEKTROWNI PATNÓW-ADAMÓW-KONIN S.A.*	Енергийно снабдяване	658.77	668.59	1.5%	88.09	92.17	4.6%	n.a.	8,309	n.a.
284	301	PL BASF POLSKA SP Z O.O.†	Общо производство	692.82	666.79	-3.8%	n.a.	n.a.	n.a.	280	285	18%
285	253	UA ALCHEVSK COKERY PLANT	Нефт и газ	729.94	666.43	-8.7%	-2.21	-0.39	82.6%	3,118	2,036	-34.7%
286	413	PL FERRERO POLSKA SP. Z O.O.	Хранително-вкусова промишленост	546.14	666.09	22.0%	27.68	39.52	42.8%	1,123	1,322	17.7%
287	234	PL TOSHIBA TELEVISION CENTRAL EUROPE SP. Z O.O.	Телекомуникации	854.81	665.87	-22.1%	12.87	-19.11	-248.5%	n.a.	725	n.a.
288	309	HU MAGYAR POSTA ZRT.*	Други	666.46	662.15	-0.6%	7.07	-10.21	-244.4%	36,206	33,989	-6.1%
289	NEW	CZ BENZINA, S.R.O.	Service station operator	655.00	661.82	1.0%	4.34	0.05	-98.8%	495	498	0.6%
290	391	PL ZAKŁADY TŁUSZCZOWE KRUSZWICA S.A.	Хранително-вкусова промишленост	572.49	661.47	15.5%	7.36	1.19	-83.8%	1,200	1,214	1.2%
291	293	LT LESTO AB*	Енергийно снабдяване	650.34	661.39	1.7%	-17.78	-13.20	25.7%	3,564	3,384	-5.1%
292	NEW	SK KAUFUND SLOVENSKÁ REPUBLIKA, V.O.S., BRATISLAVA	Търговия на дребно	634.76	660.35	4.0%	27.37	n.a.	n.a.	3,322	4,006	20.6%
293	356	HU PHILIP MORRIS MAGYARORSZÁG CIGARETTA KERESKEDELMI KFT.	Тютюнева индустрия	596.29	659.26	10.6%	3.47	2.92	-16.0%	510	495	-2.9%
294	305	LT PALINK UAB*	Търговия на дребно	633.65	656.78	3.7%	5.06	-3.07	-160.6%	9,200	8,860	-3.7%
295	58	HU PHILIPS GROUP*	Електроника	2,170.61	656.74	-69.7%	-43.24	-118	97.3%	652	n.a.	n.a.
296	270	RO REAL - HYPERMARKET ROMANIA SRL	Търговия на дребно	676.99	652.19	-3.7%	-27.17	-16.54	39.1%	5,771	5,336	-7.5%
297	354	PL ESPPOL S.A.*	Нефт и газ	613.11	651.68	6.3%	-0.61	0.97	258.4%	170	170	0.0%
298	373	PL PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-PRODUKCYJNE POLSKI TYTOŃ S.A.†	Тютюнева индустрия	594.58	651.53	9.6%	0.52	n.a.	n.a.	n.a.	599	n.a.
299	182	PL SHARP MANUFACTURING POLAND SP. Z O.O.	Електроника	1,036.43	646.30	-37.6%	6.01	7.05	17.2%	1,600	1,250	-21.9%
300	339	LV MAXIMA LATVIJA SIA	Търговия на дребно	592.25	645.51	9.0%	2.68	20.44	662.5%	6,899	7,843	13.7%
301	338	CZ ČEPS, A.S	Енергийно снабдяване	604.93	645.39	6.7%	96.75	78.30	-19.1%	501	469	-6.4%
302	385	PL POLSKI HOLDING OBRONNY SPÓŁKA Z O.O.	Търговия на едро	578.04	644.93	11.6%	-27.01	9.33	932.9%	334	300	-10.2%
303	298	UA UKRTELECOM	Телекомуникации	623.23	643.91	3.3%	20.70	29.99	44.9%	75,726	59,902	-20.9%
304	405	SK JOHNSON CONTROLS INTERNATIONAL, S.R.O.	Автомобилен сектор	507.88	640.38	26.1%	-2.39	19.07	897.4%	2,784	3,023	8.6%
305	303	PL CELSA HUTA OSTROWIEC SP. Z O.O.†	Металообработващ сектор	689.76	640.12	-7.2%	-12.13	n.a.	n.a.	1,389	1,350	-2.8%
306	297	RS DELHAIZE SERBIA DOO	Търговия на дребно	602.37	639.78	6.2%	-12.15	16.35	234.5%	6,081	6,356	4.5%
307	362	HU BRITISH AMERICAN TOBACCO MAGYARORSZÁG DOHÁNY KERESKEDELMI KFT.	Тютюнева индустрия	587.45	638.54	8.7%	3.22	2.15	-33.2%	294	248	-15.6%
308	348	PL ARCTIC PAPER S.A.*	Други	620.42	638.47	2.9%	2.96	4.21	42.0%	1,600	1,854	15.9%
309	306	PL IMPEXMETAL S.A.*	Металообработващ сектор	688.90	637.39	-7.5%	25.76	12.43	-51.7%	1,977	1,959	-0.9%
310	288	CZ AGROFERT HOLDING, A.S.	Търговия на едро	675.29	636.16	-5.8%	154.58	0.00	-100.0%	192	138	-28.1%
311	365	CZ PEGATRON CZECH S.R.O.	Търговия на едро	565.16	636.15	12.6%	1.97	17.47	785.1%	1,200	1,200	0.0%
312	304	RO INTERAGRO SA	Други	616.74	631.98	2.5%	36.63	45.51	24.2%	257	248	-3.5%
313	363	HU MICHELIN HUNGÁRIA ABRONCSGYÁRTÓ KFT.	Общо производство	587.37	631.28	7.5%	50.88	47.58	-6.5%	1,699	1,653	-2.7%
314	314	PL RWE POLSKA S.A.	Енергийно снабдяване	679.91	628.14	-7.6%	27.58	95.38	245.8%	610	620	1.6%
315	313	PL MONDI ŚWIECIE S.A.	Общо производство	680.69	625.70	-8.1%	97.16	89.02	-8.4%	1,000	1,058	5.8%
316	409	UA CONCERN STIROL	Общо производство	502.04	617.25	23.0%	-33.38	-213.04	-542.0%	2,915	4,496	54.2%
317	387	PL ANWIM S.A.	Нефт и газ	578.32	615.03	6.3%	-0.66	0.54	181.6%	153	175	14.4%
318	396	PL AVON OPERATIONS POLSKA SP Z O.O.	Общо производство	572.49	614.37	7.3%	51.72	38.68	-25.2%	2,247	2,228	-0.8%
319	261	RO COMPANIA NATIONALA DE TRANSPORT AL ENERGIEI ELECTRICE TRANSELECTRICA	Енергийно снабдяване	700.45	613.54	-12.4%	20.46	7.76	-62.1%	2,197	2,200	0.1%

4^{то} МЯСТО

Евген Бакулин
Председател на Съвета на Директорите на Акционерното дружество

„Нафтогаз Украйна“ основана през 1998 г., е водещ производител на горива и енергия в Украйна. Ние сме член на EuroGaz газовата индустрия, член на Международния газов съюз, Газовия център на Икономическата комисия на ООН за Европа и на Европейския енергиен форум. Компанията осигурява приблизително 90%

от количеството газ, течен газ и нефт в Украйна и доставките на природен газ за украинските потребители. 54% (данни от 2012 г.) от износа на природен газ е от Русия за Европейския енергиен пазар, заедно с руския транзит на петрол към европейските страни. Компанията стартира редица търговски проекти за производство на въглеродород в чужбина. Целта на основаването на държавната холдингова компания е да се осигури правилното функциониране на нефтената и газовата промишленост и да се засили ролята на Украйна като важно звено в европейската енергийна сигурност.

Кристиян Бергер
Управител
Кофас Австрия

Последствията от икономическата криза са усетени силно в страните от Централна Европа. Броят и нивата на несъстоятелност са се увеличили. Общо случаите на несъстоятелност в Централна Европа са нараснали с 3,5%, през 2012г., макар с различни тенденции в различните държави: в България и Хърватия резултатите са най-лоши.

Централна и Източна Европа никога не са били един пазар или хомогенен регион. Днес страните се различават дори повече: докато някои държави като чешката република са силно засегнати от икономическата рецесия в Евронзоната, други като Естония, отбелязват значителен положителен растеж.

Като погледнем към външните търговски отношения на Австрия - района на Централна и Източна Европа се класира на второ място по важност след Германия. Както показва проучването, обаче, разнообразието сред страните и големият брой силни компании в различните сектори, подчертава важноста на региона като търговски партньор.

* consolidated, ¹ estimated, n.a. not available

Position 2012	Change in Position	Position 2011	Country	Company Name	Main Sector	Turnover in MEUR 2011	Turnover in MEUR 2012	Change in Turnover	Net Profit in MEUR 2011	Net Profit in MEUR 2012	Change in Net Profit	Employment 2011	Employment 2012	Change in Employment
470	NEW	CZ	AT COMPUTERS A.S.	Търговия на едро	361.99	408.70	12.9%	5.04	6.13	21.7%	242	254	5.0%	
471	NEW	CZ	JOHNSON CONTROLS AUTOMOBILOVÉ SOUČÁSTKY, K.S.	Автомобилен сектор	622.84	408.37	-34.4%	0.03	0.01	-74.1%	4,267	4,520	5.9%	
472	438	RO	JT INTERNATIONAL MANUFACTURING SA	Тютюнева индустрия	445.37	407.98	-8.4%	-2.85	1.85	164.9%	318	341	7.2%	
473	549	PL	GRUPA POLSKIE SKŁADY BUDOWLANE S.A.	Търговия на едро	391.41	406.64	3.9%	3.91	2.08	-46.8%	275	326	18.5%	
474	NEW	CZ	NET4GAS, S.R.O.	Автомобилен сектор	388.35	406.51	4.7%	198.84	269.39	35.5%	558	565	1.3%	
475	469	RS	ELEKTROVOJVODINA DOO	Енергийно снабдяване	396.50	402.47	1.5%	4.64	2.66	-42.7%	2,487	2,457	-1.2%	
476	NEW	LT	KAUNO GRUDAI AB*	Хранително-вкусова промишленост	341.82	401.20	17.4%	9.39	10.81	15.1%	2,858	n.a.	n.a.	
477	521	CZ	TRW AUTOMOTIVE CZECH S.R.O.	Автомобилен сектор	390.26	399.38	2.3%	54.14	15.20	-71.9%	1,056	1,200	13.6%	
478	535	LV	LDZ CARGO SIA	Автомобилен сектор	371.77	398.79	7.3%	11.19	11.98	7.0%	2,637	2,700	2.4%	
479	508	HR	PETROKEMIJA DD KUTINA	Общо производство	389.69	397.61	2.0%	14.27	-24.77	-273.6%	2,331	2,298	-1.4%	
480	484	RS	LUKOIL SRBIJA AD	Нефт и газ	387.43	397.07	2.5%	-8.69	-26.88	-209.2%	665	301	-54.7%	
481	529	SK	INA KYSUCE, A.S.	Общо производство	374.56	395.74	5.7%	11.74	5.85	-50.2%	3,795	3,808	0.3%	
482	NEW	RO	MEGA IMAGE SRL	Търговия на дребно	274.73	395.32	43.9%	2.95	10.51	256.7%	4,277	5,693	33.1%	
483	NEW	PL	DE HEUS SP. Z O.O.	Хранително-вкусова промишленост	349.54	394.33	12.8%	13.78	18.82	36.6%	532	571	7.3%	
484	378	UA	DNIPROSPETSIAL	Металообработващ сектор	538.44	391.83	-27.2%	-3.55	-16.73	-370.7%	6,973	6,973	0.0%	
485	481	SI	CIMOS D.D. AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA	Автомобилен сектор	416.28	391.59	-5.9%	3.67	-74.25	-2125.5%	939	936	-0.3%	
486	547	PL	SIEMENS SP. Z O.O.	Търговия на едро	394.08	390.74	-0.8%	17.87	20.73	16.0%	1,052	1,047	-0.5%	
487	537	LT	NORFOS MAZMENIA UAB	Търговия на дребно	368.65	390.22	5.9%	0.84	2.66	217.9%	3,287	3,378	2.8%	
488	533	SK	SPP - DISTRIBÚCIA, A.S.	Нефт и газ	371.86	389.94	4.9%	112.43	38.07	-66.1%	1,539	1,442	-6.3%	
489	455	PL	TVN S.A.*	Други	481.14	388.94	-19.2%	-77.91	115.44	248.2%	3,241	1,564	-51.7%	
490	374	RO	CELESTICA (ROMANIA) SRL	Електроника	530.54	388.92	-26.7%	2.82	-2.62	-193.0%	1,163	1,013	-12.9%	
491	515	LT	LINAS AGRO GROUP AB*	Други	392.14	387.50	-1.2%	5.49	27.31	397.1%	775	595	-23.2%	
492	NEW	UA	OBOLON	Хранително-вкусова промишленост	339.51	386.75	13.9%	11.25	21.25	88.9%	5,440	5,440	0.0%	
493	524	PL	IMPERIAL TOBACCO POLSKA MANUFACTURING S.A.	Тютюнева индустрия	412.31	386.64	-6.2%	10.94	8.69	-20.6%	514	500	-2.7%	
494	545	UA	SUN INBEV UKRAINE	Хранително-вкусова промишленост	362.72	386.50	6.6%	15.69	18.97	21.0%	2,639	2,581	-2.2%	
495	NEW	PL	GRUPA KĘTY S.A.*	Металообработващ сектор	365.72	384.97	5.3%	28.05	28.74	2.5%	3,269	3,369	3.1%	
496	NEW	HU	HUNGRANA KEMÉNYÍTŐ ÉS IZOCUKORGYÁRTÓ ÉS FORGALMAZÓ KFT.	Други	351.97	384.65	9.3%	65.59	80.64	22.9%	n.a.	297	n.a.	
497	NEW	PL	AMICA WRONKI S.A.*	Електроника	358.57	384.20	7.1%	19.88	11.30	-43.1%	2,088	2,318	11.0%	
498	509	RO	DELPHI PACKARD ROMANIA SRL	Автомобилен сектор	382.65	383.21	0.1%	7.79	9.57	22.9%	9,812	9,129	-7.0%	
499	NEW	PL	MARS POLSKA SP. Z O.O.	Хранително-вкусова промишленост	364.65	380.26	4.3%	32.98	40.71	23.5%	1,402	1,385	-1.2%	
500	NEW	PL	ROBERT BOSCH SP. Z O.O.	Автомобилен сектор	338.90	378.79	11.8%	-3.64	17.78	588.1%	1,100	940	-14.5%	

9^{то} МЯСТО

Томас Сучански
Изпълнителен Директор
на веригата магазини „Biedronka“

Да сме сред 10^{-те} най-големи компании в Централна и Източна Европа е източник на удовлетворение за нас, особено като се има предвид забавянето на полската икономика, изпитано напоследък. Настоящата ситуация поставя много

предизвикателства пред европейския бизнес, най-важно от които е създаването на нови работни места и осигуряването на постоянна заетост. Затова съм още по-доволен, че динамичното развитие на JmP и на веригата Biedronka – която ще има 3000 магазина до 2015 г. – също ни позволява да оказваме положително влияние на полския пазар на труда. От значение е, че растем с полските производители, чиито продукти съставляват над 90% от нашите артикули.

Перспектива пред Централна и Източна Европа

СЛЕДВАЩИТЕ СТРАНИЦИ ПРЕДСТАВЯТ ИКОНОМИЧЕСКАТА ПЕРСПЕКТИВА ЗА СТРАНИТЕ ОТ ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА. КАТО ЦЯЛО ТОЗИ РЕГИОН ПРЕМИНАВА ПРЕЗ ПЕРИОД НА ЗАБАВЕН РАСТЕЖ, С ГОДИШЕН СРЕДЕН РЪСТ ОТ 1,2% В СРАВНЕНИЕ С 5% В НОВОРАЗВИВАЩИТЕ СЕ ПАЗАРИ.

България

Като цяло България представя положителна картина на националната икономика: Растежът остава положителен благодарение на частното потребление и нивата на безработица продължават да падат. Въпреки това рецесията в Еврозоната засяга и България. Поради ниското търсене от основни външни партньори като Германия, Румъния и Турция, търсенето на българските продукти е по-слабо. Гледайки напред към 2013/2014 г., може да се очаква увеличение на валутните резерви, които вече са надхвърлили историческото си ниво. Слабият износ, заедно с по-високия внос, ще засегне текущия баланс, което ще доведе до дефицит през 2013 г.

Хърватия

Цялостният поглед върху хърватската икономика не е особено благоприятен. БВП намалява с 1,9% на годишна база през третото тримесечие на 2012 г. Намаленото частно потребление и лошите инвестиции бяха сред основните фактори за спада на цялостната дейност, като единствено положителният принос на нетния износ предотврати още по-лош резултат. Ситуацията на трудовия пазар е също така обезпокояваща. Въпреки някои усилия за фискално консолидиране, общият политически отговор изглежда е бил неадекватен и икономиката остава уязвима от потенциални сътресения.

Чехия

Икономиката беше силно засегната от рецесията в Еврозоната. Спадът в БВП и производителността се дължат на намаляването на потреблението на дома-

кинствата. Само външната търговия оказва положително влияние върху БВП през 2012 (+1,5 проценти пункта). Трудовият пазар отбеляза ръст както в заетостта, така и в нивата на безработица. Причината е най-вероятно в промените в типа заетост (почасова работа, заетост на трудов договор, лични асистенти, незаконен труд). Потребителските цени са се повишили с 3,3%, като резултат от поскъпването на хранителните стоки и цените на жилищата.

Естония

Естония демонстрира най-високи нива на растеж в региона благодарение на засиленото потребление на домакинствата и инвестициите, които ще продължат да стимулират растежа през 2013 г. Усилията на правителството за подкрепа на дейността и за насърчаване на заетостта през 2011 г. се оказаха ефективни: докато безработицата достигна 20% от икономически активното население през 2010 г., в края на 2012 г. тя възлиза на по-малко от 10%. Износът, особено на суровините, дървен материал, текстилни и химически продукти, ще се възползва от относително доброто състояние на регионалните икономики, в това число Финландия, Швеция, Русия и страните от Прибалтика, към които са насочени 65% от износа. През 2013 г. това значително подобрене ще поднови увеличението в потреблението на домакинствата, улеснено от реално увеличение на заплатите с 1,2%, на пенсиите с 1,8% и съживяването на кредитирането, започнало през 2012 г.

Латвия

След свиването на БВП с повече от 20% през 2008/09 г., Латвия има най-високото ниво на растеж в Европа през 2011/2012 г. Равнището на безработица е претърпяло значителен спад падайки от 20% през 2010 г. до 13% през 2012 г. Очаква се темпът на инфлация да се увеличи леко през 2013 г. Износът на Латвия ще издържи на свиването на дейността в Европа. Основните търговски партньори на Латвия показват най-добри икономически резултати в региона (Русия, Литва, Естония, Германия и Швеция).

Литва

След като преживя едно от най-големите съкращения на дейността през 2009 г., Литва започна впечатляващо възстановяване през 2011 г. благодарение на възстановяването на износа. Въпреки това растежът се забави през 2012 г., в следствие на по-слабото външно търсене и повишаване разходите за покриване на външния дълг в началото на кризата с държавния дълг в Еврозоната. Прогнозите са през 2013 г. потреблението да доведе до растеж, но той ще бъде възпрян поради нежеланието на банките да предоставят кредити на частния сектор. Освен това безработицата ще остане ви-

сока. Износът, особено на суровини, транспортно оборудване, хранителни продукти и химикали ще пострада от забавянето дейността на основните европейски търговски партньори, например Полша, Германия и прибалтийските страни.

Полша

След като регистрира най-висок ръст в ЕС през 2011 г., икономиката на Полша се забави рязко през 2012 г. Една от основните причини е намаляването на инвестициите. Резкият спад в Европа, комбиниран с пакет от правителствени мерки, предназначени да намалят публичния дефицит, силно засегна икономиката. Освен това инфлацията достигна 3,7%, което допринесе за намаляване на вътрешното търсене. През 2013 г. дейността в Европа ще остане в застой. В следствие на това обемът на експорта, до голяма степен насочен към Германия (25% от износа), се очаква да спадне. Инфлацията ще намалее допълнително през 2013 г., като следствие от падане цената на нефта. Правителството ще подкрепи растежа чрез инвестиции и целенасочена стимулационна политика. Тъй като въоръжаването е приоритет, Полша е единствената европейска страна, която е увеличила разходите за отбрана в бюджета си през 2013 г. (+7%).

Румъния

Икономиката на Румъния се връща назад към поумерените икономически години. След скромно възстановяване през 2011 г., дължащо се на експорта и изключителните реколти, дейността се забави през 2012 г. Износът, 50% от който е насочен към Еврозоната в период на рецесия, е свит. Сушата през лятото доведе до лоша реколта (-20%), което намали БВП с 1,2%. В следствие на това инфлацията започна да се покачва в края на 2012 г., заради скок в цените на селскостопанските продукти. Инфлацията се очаква да се повиши с 5% до септември 2013 г. Заплатите в публичния сектор са се увеличили с 7,4% през 2012 г. и с 8% увеличение през юни. Потреблението ще се повлияе от спада в безработицата до 7%, под средните стойности за ЕС. Потреблението на домакинствата ще нарасне през 2013 г. заради увеличаването на разполагаемия доход.

Сърбия

Сръбската икономика се очаква да се възстанови през 2013 г., след по-остра от очакваното рецесия през 2012 г., но няма да достигне целта на правителството за ръст от 2%. Ръстът ще бъде подкрепен от експорта и по-високия резултат от модернизиранията рафинерия на нефтената компания nIS и от минния сектор (въглерод, мед, злато). В същото време постоянно високото ниво на безработица ще продължи да свива потреблението на домакинствата. Инфлацията намалява през първата половина на

2012 г. в резултат на свитото вътрешно търсене и предпазливата монетарна политика, въпреки че нарастването и е ограничено от икономическата зависимост от еврото. Оттогава инфлацията започна да се покачва отново и се очаква да надхвърли предвидената от Централната Банка през 2013 г.

Словения

Рецесията обхваща и Словения: страната влезе в рецесия през втората половина на 2011 г. Дейността продължи да се свива през 2012 г. и ще продължи през 2013 г. Двигателите на растежа бяха ударени на вътрешния пазар от плановете за намаляване на задълженията от страна на правителството и частните компании и външно – от свиването на производството в Европа. Освен това безработицата се покачва и достига 12% през 2012 г. (при 6% през 2008 г.). През 2013 г. растежът ще остане отрицателен и частното потребление ще спадне, в резултат на плановете на правителството за намаляване на външния дълг. Търговският баланс ще подкрепи икономическият растеж през 2013 г., но търсенето на вътрешния пазар ще доведе до свиване на вноса.

Словакия

След добрия растеж в сравнение с европейските съседи през 2012 г., Словакия се очаква да претърпи промяна и производството да се свие значително. Износът представлява 90% от БВП, което прави Словакия най-отворената страна в Съюза. Спадът в потреблението в Западна Европа, особено в Германия, се очаква да повлияе на инвестициите в бизнеса. Въпреки това фирмите в Словакия имат най-високи нива на рентабилност в ЕС, което означава, че няма да се налагат резки съкращения в разходите. Освен това нивото на безработица достигна 13,5% през 2012 г. и се очаква да нарасне през 2013 г.

Украйна

Украйна влезе в рецесия през втората половина на 2012 г. и реалният ръст на БВП беше 0,2%. Световната рецесия и намаленото търсене на стомана, доведоха до слабо представяне в индустриалното производство. Въпреки това търсенето на вътрешния пазар се е повишило (увеличението в оборота на търговията на дребно достига 13,7%) подкрепено от нарастване на реалните заплати с 11,7%. Намалението на износа и растящите цени на вноса на природния газ допринасят за увеличаване на дефицита през 2011 и 2012. Общата икономическа ситуация се характеризира с липса на структурни реформи и тяхното ефективно изпълнение.

Кофас – нашето предложение в Централна Европа

Кофас Груп

Кофас е експерт по търговския риск и световен лидер в кредитното застраховане. Ние подпомагаме компании – независимо от техния бизнес сектор, размер или държава – тъй като те растат в собствената си държава и страните, за които изнасят. Силата на групата се базира на близо 70 години опит, високо квалифицирани служители и стабилна международна мрежа, която предоставя на пазара нашите услуги, независимо къде се намират клиентите ни.

На всяко тримесечие Кофас публикува своите оценки на риска за 157 държави.

Кофас- пионер в Централна и Източна Европа

Кофас покрива 7 региона в цял свят. Седалището на компанията за ЦИЕ се намира във Виена. Със своите 12 клона и над 700 служители в региона, Кофас покрива нарастващото търсене на тези бързо развиващи се пазари. Комбинацията от локално управление, познаване на пазара и системата от експертни мнения по управление на риска, е уникална за Централна Европа. Това позволява предлагане на разнообразно продуктово портфолио, което включва кредитно застраховане, бизнес информация и услуги по събиране на просрочени вземания, което прави Кофас партньорът в управлението на риска с най-обширно ноу-хау в региона.

Нашето предложение

Кредитна застрахова: Контролирайте Вашият риск

Независимо дали става въпрос за малко или средно предприятие или голяма корпоративна група – Кофас е насреща като надежден партньор навсякъде по света. Каква е нашата ролята? Тази на консултант и водач, който ги подкрепя и обезпечавя техните сделки, като ги защитава срещу риска от неплащане от страна на търговските им партньори. За нашите клиенти да изберат Кофас означава да вземат правилните решения и да оптимизират шансовете си за успех, като се защитят от финансови рискове, свързани с дейността им, колкото се може по-рано.

Бизнес информация: Поемете приемливи рискове

Превенцията на неплащането започва със събирането на подходяща и актуална информация за купувачите и средата, в която те се развиват. Анализът на тази информация помага при вземането на решения. Нашите услуги по бизнес информация предлагат широка гама от продукти.

Събиране на вземанията: Намалете загубите си.

Събирането на задълженията е основен момент в управлението на риска, което Кофас предлага на клиентите си. Тази дейност изисква високо ниво на правни познания и глобална информационна система, като Кофас притежава и двете, както благодарение на собствените си ресурси, така и чрез системата "CreditAlliance".

Нашите клиенти имат достъп до услугите ни по събиране на вземанията, независимо от това дали са застраховани или не.

Coface Austria & Coface Central Europe

Stubenring 24 - 1010 Vienna
T. +43 (1) 515 54-0 - F. +43 (1) 512 44 15
www.coface.at

Coface Albania

serviced by Coface Croatia

Avenija Dubrovnik 46/III - 10 000 Zagreb
T. +385 (1) 469 75 00 - F. +385 (1) 469 75 35
www.coface.hr

Coface Belarus

serviced by Coface Russia

1st Tverskaya-Yamskaya str., 23, bld. 1 - 125047 Moscow
T. +7 (495) 785 57 10 - F. +7 (495) 785 76 24
www.coface.ru

Coface Bosnia & Herzegovina

serviced by Coface Croatia

Avenija Dubrovnik 46/III - 10 000 Zagreb
T. +385 (1) 469 75 00 - F. +385 (1) 469 75 35
www.coface.hr

Coface Bulgaria

85/87, toдор Aleksandrov blvd. - 1303 Sofia
T. +359 (2) 920 7125 - F. +359 (2) 225 40 446
www.coface.bg

Coface Croatia

Avenija Dubrovnik 46/III - 10 000 Zagreb
T. +385 (1) 469 75 00 - F. +385 (1) 469 75 35
www.coface.hr

Coface Czech

I.P. Pavlova 5 - 120 00 Prague
T. +420 (2) 460 85 411 - F. +420 (2) 225 40 429
www.coface.cz

Coface Estonia

serviced by Coface Latvia

Berzaunes iela 11a - 1039 Riga
T. +371 (6) 732 34 60 - F. +371 (6) 782 03 80
www.coface.lv

Coface Hungary

Tüzoltó utca 57 - 1094 Budapest
T. +36 (1) 299 20 70 - F. +36 (1) 216 73 11
www.coface.hu

Coface Latvia

Berzaunes iela 11a - 1039 Riga
T. +371 (6) 732 34 60 - F. +371 (6) 782 03 80
www.coface.lv

Coface Lithuania

Vilniaus str. 23 - 01402 Vilnius
T. +370 (5) 279 17 27 - F. +370 (5) 279 17 54
www.coface.lt

Coface Macedonia

serviced by Coface Croatia

Avenija Dubrovnik 46/III - 10 000 Zagreb
T. +385 (1) 469 75 00 - F. +385 (1) 469 75 35
www.coface.hr

Coface Moldova

serviced by Coface Romania

Calea Floreasca 39 - Et. 2-4 - Sector 1 - 014453 Bucharest
T. +40 (21) 231 60 20 - F. +40 (21) 231 60 22
www.coface.ro

Coface Montenegro

serviced by Coface Serbia

Bulevar Oslobođenja 111 - 11000 Belgrade
T. +381 (11) 397 60 51 - F. +381 (11) 397 09 75
www.coface.rs

Coface Poland

Al. Jerozolimskie 136 - 02 305 Warsaw
T. +48 (22) 465 00 00 - F. +48 (22) 465 00 55
www.coface.pl

Coface Romania

Calea Floreasca 39 - Et. 2-3 - Sector 1 - 014453 Bucharest
T. +40 (21) 231 60 20 - F. +40 (21) 231 60 22
www.coface.ro

Coface Serbia

Bulevar Oslobođenja 111 - 11000 Belgrade
T. +381 (11) 397 60 51 - F. +381 (11) 397 09 75
www.coface.rs

Coface Slovakia

Soltésovej 14 - 81108 Bratislava
T. +421 (2) 6729 1611 - F. +421 (2) 6241 0359
www.coface.sk

Coface Slovenia

Cankarjeva 3 - 1000 Ljubljana
T. +386 (1) 425 90 65 - F. +386 (1) 425 91 30
www.coface.si

Coface Ukraine

Chernovola str. 20 - of. 106 - 01135 Kiev
T. +380 (44) 585 31 60 - F. +380 (44) 585 31 60
www.coface.ua

COFACE, BRANCH AUSTRIA
STUBENRING 24 - 1010 VIENNA - AUSTRIA
T. +43/1/515 54 - F. +43/1/512 44 15
office-austria@coface.com - www.coface.at

coface